

UNIVERSITETI I EVROPËS JUGLINDORE
УНИВЕРЗИТЕТ НА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА
SOUTH EAST EUROPEAN UNIVERSITY

Study program

Менаџмент на животната средина (2013/214)

Факултет	Институт за животна средина и здравје
Циклус на студии	Трет циклус (докторски)
ЕКТС	180
Титула	Доктор на науки по менаџмент на животната средина
Архивски број на акредитација [180]	03-874/13
Решение за почеток со работа	03-203/2 (26.03.2013)
Датум на акредитација	13.03.2013

Опис на програмата

Студиската програма има за цел:

- Придонес кон еколошките трендови кои се развиваат во нашево општество;
- Поттикнување на јавното мислење за решавање на еколошките проблеми;
- Научна истражувачка дејност;

Кариера

По завршување на докторските студии, студентите ќе се здобијат со 180 ЕКТС. Своето знаење ќе можат да го применат во областа на Менаџмент на животна средина за истражувачки цели. Исто така, тие ќе бидат во можност да се вработат во институции кои што се специјализирани во областа на Заштита на животната средина каде што своето стекнато знаење ќе можат и практично да го применат.

Резултати од учењето

Знаење и разбирање

Покажува систематско разбирање на полето на истражување и совршено познавање на методи и вештини за истражување во рамките на тоа поле согласно највисоките меѓународни стандарди;

- Напредни знаења за природните процеси кои се одржуваат во животната средина.
- Напредни еколошки теми кои што се ефектот на стаклена градина, кисели дождови, загадување на воздухот;
- Напредни знаења за значењето на ефективната акција за заштита и уредување на животната средина;

Примена на знаењето и разбирањето

- Покажува способност да толкува, дизајнира, применува и адаптира суштински предмет на истражување со научен интегритет;

- Дава придонес преку оригинални истражувања кои ги надминуваат постојните граници на знаење, развивајќи нови знаења, вреднувани на ниво на национални и меѓународни рецензирани публикации;
- Знаења на еколошки, економски и едукативни процеси;
- Проследување на научните светски трендови;

Способност за проценка

- Способност за критичка анализа, оценување и синтеза на нови и сложени идеи, имајќи компетенции за проценка;
- Способност за независно иницирање и учество во национални и меѓународни истражувачки мрежи и настани со научен интегритет;
- Способност за независно иницирање на истражувачки и развојни проекти, преку кои ќе генерира ново знаење и вештини за развој на истражувачкото поле;
- Познавање на напредни концепти, стратегии и можности и нивна примена во решавање на одредни проблеми од областа на управувањето со животната средина;
- Разбирање на заемната врска меѓу општеството и околината;
- Вештини на собирање, подготовка, анализа и прикажување на податоци за животната средина, неопходни за нејзино управување;

Комуникациски вештини

- Може да комуницира со своите колеги, пошироката академска заедница и со општеството во целина во рамките на својата област на експертиза;
- Вештините кои ќе се научат преку обие програми можат да се поделат во вештини на делување (интелектуални и преносливи) и технички (практични и базирани на знаење); Според избраната програма резултатите од учењето со кои ќе се здобие студентот можат да се групираат во следниве групи;

Вештини на учење

- Се очекува да биде способен да се промовира во академски и професионални рамки и во технолошкиот, општествениот или културниот развој во општество засновано на знаење;
- Составување на погодни прашања да упатуваат на значајна студија и истражување;
- Дефинирање такви фундаментални концепти како што се животниа средина, заедница, развој и технологија, и примена на дефиниции кон локално, национално и глобално искуство;
- Развој на хипотези базирани на балансиран информации, круциални анализи и внимателни синтези, и нивно тестирање наспроти новите информации, личното искуство и верувања;

Листа на предмети

Семестар 1

- [10.0 ЕКТС] **Методологија на истражување**
- [10.0 ЕКТС] **Право на животна средина**
- [10.0 ЕКТС] **Институционална поставеност и соработка во областа на животна средина**

Семестар 2

- [10.0 ЕКТС] **Напредни концепти од информациски системи**
- [10.0 ЕКТС] **Изборен предмет 1**
- [10.0 ЕКТС] **Изборен предмет 2**

Семестар 3

- [20.0 ЕКТС] **Подготвување и поднесување на пријавата за темата за докторската дисертација-истражување**
- [10.0 ЕКТС] **Докторски семинар со презентациа на извештај I**

Семестар 4

- [10.0 ЕКТС] **Истражување и организирање работилница за истражувачката практика**
- [20.0 ЕКТС] **Публикации**

Семестар 5

- [20.0 ЕКТС] **Презентација на резултатите од истражувањето**
- [10.0 ЕКТС] **Докторски семинар со презентација на извештај II**

Семестар 6

- [30.0 ЕКТС] **Докторска дисертација**

Description of courses

Задолжителни предмети

- **Методологија на истражување**

Цели на предметната програма: - Да ги разберат напредните научно истражувачки дебати кои се однесуваат на предметот на избраната област, особено во однос на развојот на клучните концепти, епистемолошките аспекти на истражување. - Да прибираат истражувачки материјал, релевантен материјал кој ќе го користат во своите научни и публикациски активности. - Да го разберат обемот на истражувачкиот процес и пристапот на различните методи на научното истражување и да се во можност, со напредни техники, да ги употребуваат во научната и професионалната дејност. - Да го проучуваат со напреден пристап односот помеѓу теоријата и истражувачката практика. - Да применат вештини и знаење кои ги стекнале во своите докторски тези.

- **Право на животна средина**

Цели на предметната програма е да им овозможи на студентите да се здобијат со најзначајните знаења за правото на животна средина, почнувајќи од меѓународното па се до националното право. Особено, ќе се здобијат со знаења за меѓународната рамка на правна регулатива за животната средина и стандардите кои треба да се почитуваат во оваа област. Така, ќе се студира правото на животна средина како академска дисциплина, перспективите, концептуалните теоретски и практични проблеми при имплементација на правото за животна средина. Целта е да се здобијат со понапредни знаења за правото на животна средина и да им се помогне на студентите да ги развијат нивните знаења во оваа област.

- **Институционална поставеност и соработка во областа на животна средина**

Цели на предметната програма (компетенции): - Да ги прошираат знаењата и да ги развијат сознанијата за институциите што имаат надлежности во областа на животна средина, - Да ја разберат институционалната мрежа, која донесува одлуки во областа на животна средина, - Да ги разберат меѓусебните релации и соработката помеѓу институциите во областа на животна средина, - Да се оспособат да ги анализираат одлуките во областа на животна средина и да ги развијат своите аналитички и критички способности, - Да се оспособат за изготвување на стратешки и плански документи во областа на животна средина, - Да се оспособат за самостојна научно истражувачка работа.

- **Напредни концепти од информациски системи**

Цели на предметната програма: Изучување на напредни концепти од областа на концепти и терминологијата на информациони системи - Напредни информациски системи и концепти: хардвер, софтвер, мрежи - E-World: напредни решенија за е-бизнис и е-трговија - Развојни процеси - Да научат повеќе за напредните информациони системи и технологии кои ги подобруваат бизнис-вредностите и разните бизнис-процеси во организациите. - Да ги применат е-концептите со различни управувачки дисциплини, при процес на анализа, интерпретација, процена и одлука. - Да го разберат процесот на редизајнирање на организации со користење на информациските системи. - Да ја опишат улогата на информациските системи во донесувањето одлуки. - Да ја испитаат безбедноста на информациските системи, како и етичките и социјалните прашања. - Да се запознаат со Интернетот, електронската трговија и е-бизнисот. - Да се оспособат да работат на проекти, индивидуални или групни, кои по природа можат да бидат: студии на случај, научно истражувачки проекти, развојни проекти или практична работа.

- **Подготвување и поднесување на пријавата за темата за докторската дисертација- истражување**

По вториот семестар студентот ги започнува активностите за составување на својот план за докторската дисертација. Активностите вклучуваат: одредување на литературата, составување хипотетичка рамка, дефинирање на методологијата за работа и определување индивидуален план како и прва јавна презентација. По потреба може да се организираат и изборни предмети за оваа цел.

- **Докторски семинар со презентација на извештај I**

Кандидатите ќе достават список на сите семинари, кои се релевантни за областа и/или нивните истражувачки интереси каде и да било во светот, на приложените пропишани образци до нивните супервизори за потврда. Овие семинари треба да биде истражувачки по природа. Во извештајот напишани од студентите е наведено со свои зборови за секој семинар каде што присуствувале. Во извештајот се резимираат клучните точки и се предвидува критична процена на студентот. Од студентот се бара да иницира дискусија со колегите научници на тема која би му помогнала да го пишува извештајот.

- **Истражување и организирање работилница за истражувачката практика**

Истражување и организирање на работилница за истражување е составен дел на студиската програма. Докторантите ќе ги прошират своите знаења, ќе го прошират истражувачкото мислење, ќе ги подобрат размислувањето и комуникациските вештини. Присуство и учество во работилницата, заедно со сродните дискусии со колеги истражувачи на теми опфатени во работилницата, на докторантите ќе им помогне во процесот на изработка на дисертацијата.

- **Публикации**

Публикација (издавање) на истражувачките активности според критериумите на релевантност на издавачкиот медиум. Со издавачките активности и успеси кандидатот се проверува пред научниот аудиторинг - за областа и релевантноста на истражувањето.

- **Презентација на резултатите од истражувањето**

На крајот од петтиот семестар, по истражувачките активности според индивидуалниот план, вкупните резултати од оваа фаза на трудот и од истражувањето кандидатот ќе ги презентира јавно.

- **Докторски семинар со презентација на извештај II**

Кандидатите ќе достават список на сите семинари, кои се релевантни за областа и/или нивните истражувачки интереси каде и да било во светот, на приложените пропишани образци до нивните супервизори за потврда. Овие семинари треба да биде истражувачки по природа. Во извештајот напишани од студентите е наведено со свои зборови за секој семинар каде што присуствувале. Во извештајот се резимираат клучните точки и се предвидува критична процена на студентот. Од студентот се бара да иницира дискусија со колегите научници на тема која би му помогнала да го пишува извештајот.

- **Докторска дисертација**

Продолжување на работата на докторската дисертација. Се предава тезата (дисертацијата), се прифаќа од Наставно-научниот на Факултетот/Институтот, се предава на членовите на комисијата и започнува процедурата за нејзина одбрана.

Изборни предмети

- **Економија и менаџмент на животна средина**

Овој предмет има за цел да ги опреми студентите со економски алатки и методи за анализирање на основните проблеми на животната средина и зајакнување на групите со вештини. Курсот е комбинација на теоретска анализа со дискусии на одредени политики за животната средина. Во рамките на овој предмет посебни теми ќе бидат изработени од микроекономската и макроекономската анализа, проблеми од општествените трошоци, политиката на зајакнување на придобивките од животната средина итн.

- **Менаџмент на информациона системи**

Целта на предметот е да дава опширен вовед во информационите системи, од организациона и општествена призма. Целта е да ги снабди студентите со адекватен баланс на техничките и организационалните перспективи, кои ќе служат како подлога за понатамошните студии во ова поле.

- **Одржлив развој и животна средина**

Целта на програмата е студентите да се стекнат со знаења кои ќе им овозможат практична примена на политиките и на легислативата во областа на животна средина и одржлив развој. Студентите ќе можат самостојно и критички да размислуваат и да учествуваат во изготвувањето на стратешки, плански и легислативни документи. Се очекува докторантите да : - го разберат значењето на одржливиот развој на глобално, регионално, национално и локално ниво; - ја разберат поврзаноста и меѓусебните релации помеѓу одржливиот развој и животната средина; - се оспособат да ги анализираат стратешките документи во областа на животната средина и одржливиот развој; - се оспособат за имплементација на принципите на одржливиот развој и на животна средина во економските, енергетските, здравствените, транспортните, земјоделските, социјалните и останатите политики; - се оспособат за самостојна научно истражувачка работа и за самостојно и тимско работење во областа на животна средина и одржливиот развој;

- **Природни ресурси**

Цели на предметната програма е: - да им се овозможи на студентите запознавање со понапредните достигнувања и размислувања за амбиенталните проблеми, особено запознавање со природните ресурси, нивната расположивост и обновливост и опасноста од загадување; - улогата на човекот како клучен фактор за загадувањето и зачувувањето на животната средина како и оптималниот менаџмент со природните ресурси; - создавање на позитивни еколошки навики и развивање на еколошка свест околу природните ресурси; - менаџирање на природните ресурси како услов за одржлив развој, како битен сегмент на сегашноста и иднината; Се очекува после овој курс студентите, да бидат способни самостојно и екипно да можат да ги идентификуваат, анализираат и донесуваат соодветни одлуки од сферата на природните ресурси и животната околина. Иста така се очекува студентите без поголеми тешкотии активно да можат да се вклучат во предизвиците на научното истражување од оваа област.

- **Технолошки развој и животна средина**

Основна цел на овој предмет- програма е да ги развие познавањата на студентите за технолошкиот развој и напредната технологија која ја користат светските компани и како тие влијаат во заштита на животната средина.

- **Оперативен менаџмент**

По завршувањето на наставата, студентите треба да имаат стекнато знаење за да бидат способни да: - подготвуваат и донесуваат одлуки со кои се остварува производството и услугите; - подготвуваат и донесуваат одлуки со кои се контролира производството и услугите; - најдат соодветен пристап за решавање на секоја ситуација поврзана со сложената проблематика на производството и услугите; - ги осознаат разновидните активности во организацијата и функционирањето на целосниот систем на оперативниот менаџмент; - подготвуваат и донесуваат одлуки со кои се создаваат услови за производството и услугите;

- **Културата и свеста за животната средина**

Цели на предметната програма (компетенции): Комуникациски вештини: Студентите се очекува да развијат основни познавања за улогата на индивидуата при предавањето и промовирањето на еко свеста. Студентите ќе ги преставаат своите ставови во врска со клучните елементи во овој процес, и како се одразува овој процес во образованието во време на глобализација. Применето знаење: Креирање на образовни модели за ефикасно предавање и промовирање на еко свеста и познатите стандарди од овој домен. Предметот креира можности да се студираат модели на решавање на одредени ситуации во која придонесуваат различните култури во истиот клас и примена на ефикасни модели во образовен. Носење одлуки: Разработка на индивидуалното портфолио основано на принципите на еко свеста и вклучување на овие стандарди во образованието, и идентификација на неприфатливи случаи и посветување со цел на развивање на еко свеста во образованието. Знаење и разбирање: Запознавање со основните принципи на културата, културниот релативизам, интеркултурно и мултикултурно образование и адресирање на прашања во контекст на предавањата на еко свеста во образовниот систем. Вештини за учење: Распознавање со ефикасни модели за евидентирање на важноста на еко свеста во образовниот процес, промоција на истите вредности и имплементирање на основните методолошки принципи за предавање и менаџирање на средината.